

PROIECT

referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte
al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător Ana-Hermina Iancu

București
- noiembrie 2025 -

CUPRINS

Secțiunea I. Instanța supremă în configurația judiciară națională.....	1
§1. Scurt istoric.....	1
§2. Structură și organizare	2
§3. Rol constituțional și competență	4
Secțiunea II. Prerogativele manageriale specifice funcției.....	6
§1. Cadrul normativ	6
§2. Atribuțiile și rolul vicepreședintelui instanței supreme.....	7
§3. Provocări specifice funcției.....	9
Secțiunea III. Obiective privind creșterea calității actului de justiție și eficientizarea managementului Înaltei Curți de Casație și Justiție. Instrumente și modalități de punere în aplicare	10
§1. Compatibilitatea planului managerial cu cel al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție	10
§2. Identificarea principalilor factori de risc privind activitatea instanței supreme. Acțiuni de urmat în vederea prevenirii și înlăturării unor eventuale disfuncții și vulnerabilități în funcționarea instanței	13
§3. Propuneri și măsuri privind îmbunătățirea activității Înaltei Curți de Casație și Justiție	15
3.1 Măsuri pentru creșterea calității hotărârilor judecătorești și reducerea timpilor de redactare. Standardizare	15
3.2 Obiective privind formarea continuă a magistraților-asistenți și a personalului auxiliar	19
3.3 Consolidarea statului magistratului-asistent și creșterea rolului acestuia în înfăptuirea actului de justiție. Recrutare și formare profesională eficiente...24	
3.4 Comunicare publică. Transparență. Dialog intern.....	27
3.5 Consolidarea relațiilor de tradiție cu profesioniștii dreptului	28
Secțiunea IV. Cuvânt de final	30

Secțiunea I. Instanța supremă în configurația judiciară națională

§1. Scurt istoric

Înalta Curte de Casație și Justiție a fost înființată prin Legea pentru înființarea Curții de Casație și de Justiție din 12 ianuarie 1861 și a avut la bază Convenția de la Paris, încheiată la 7/19 august 1858, fiind printre primele instituții ale statului român create urmare a Unirii Principatelor Române.

Înființarea sa a avut în vedere pe de o parte, stabilirea unor baze instituționale ale statului unitar român modern, iar pe de altă parte, modernizarea sistemului judiciar și a unificării sale.

În concepția acelor vremuri, Înalta Curte era chemată să rezolve problema neîncrederii în dreptate și să asigure imparțialitatea sistemului judiciar, urmărind să garanteze dreptatea, transparența și echitatea pentru toate părțile implicate în litigiile judiciare.

Creată după modelul francez, instanța supremă marca ultimul grad de jurisdicție în ierarhia sistemului judiciar, având triplu rol: instanță de casare, de judecată pentru miniștri, înalți demnitari și membrii săi, precum și disciplinară pentru magistrați.

Având în vedere că la acea vreme sistemul judiciar românesc era marcat de două grade de jurisdicție aferente tribunalelor și curților de apel, Înalta Curte nu constituia o instanță ordinară în adevăratul sens al cuvântului, fiind considerată mai degrabă drept o autoritate judecătorească, întrucât nu judeca litigii de drept comun, ci soluționa pe cale specială cauzele care vizau chiar magistrații chemați să înlăptuiască actul de justiție.

Prin legea de înființare, Curtea era organizată pe secții: secțiunea reclamațiilor, secția civilă și secția criminală. În structura sa intra primul președinte, trei președinți de secție și 21 de membri, precum și un prim-grefier și trei grefieri de secțiuni ce alcătuiau Grefa Curții.

Ulterior, legea privind organizarea și funcționarea Curții de Casație și Justiție a suferit mai multe modificări. După abolirea monarhiei și instituirea regimului comunist prin proclamarea Republicii Populare Române, instanța supremă, devenită Curtea Supremă, nu s-a mai bucurat de o lege proprie, organizarea și funcționarea sa fiind reglementată prin Legea nr. 341 din 5 decembrie 1947 pentru organizarea judecătorească.

Prin Legea nr. 5 din 3 iunie 1952 privind organizarea judecătorească adoptată de Marea Adunare Națională și publicată, Curtea Supremă a devenit Tribunalul Suprem.

Urmare a căderii regimului comunist și adoptării Constituției din 1991, noțiunea de „tribunal suprem” a fost înlocuită, instanța supremă devenind Curtea

Supremă de Justiție, a cărei organizare și funcționare a fost reglementată printr-o lege separată, respectiv prin Legea nr. 56 din 30 iunie 1993 a Curții Supreme de Justiție.

Cu ocazia revizuirii Constituției României din 2003, instanța supremă a revenit la denumirea inițială: „Înalta Curte de Casație și Justiție”, însă nu a mai beneficiat de o lege proprie de organizare și funcționare, activitatea sa fiind reglementată prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

§2. Structură și organizare

În prezent, Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează în baza art. 126 din Constituția României, unde se arată că justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

Astfel, în calitate de instanță supremă, aflată în vârful ierarhiei judiciare din România, reprezentând ultimul grad de jurisdicție în arhitectura sistemului judiciar național, Înaltei Curți de Casație și Justiție îi revine principala prerogativă conferită de legea fundamentală, aceea de a exercita puterea judecătorească în scopul garantării respectării Constituției României și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei prin îndeplinirea justiției ca serviciu public.

Dincolo de reglementarea constituțională, organizarea și funcționarea instanței supreme sunt prevăzute prin dispozițiile Legii nr. 304/2022 privind organizarea judiciară¹, statuându-se, cu titlu de principiu judiciar, că justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

O particularitate a instanței supreme o constituie și existența unui regulament propriu privind organizarea și funcționarea administrativă, aspect de o importanță esențială în îndeplinirea rolului constituțional al Înaltei Curți, cu precădere în lipsa unei legi proprii, și, în același timp, o consacrare a importanței, identității și poziției sale în ansamblul puterii judecătorești, a statului de drept, democrației și apărării drepturilor omului.

Astfel, prin Hotărârea nr. 20/2023 a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost adoptat Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, din 14.03.2023² (denumit în continuare ROFA), care cuprinde normele de natură administrativă și guvernantă judiciară și urmărește asigurarea unui sistem de justiție eficient, prin standarde ridicate de etică și integritate.

¹ Art. 1 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1104 din 16 noiembrie 2022

² Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 274 din 03 aprilie 2023

De asemenea, include norme pentru menținerea unui control atent în gestionarea cauzelor, a numărului de dosare și asigurarea unor procese fără întârzieri nejustificate, precum și reducerea timpului de soluționare a cauzelor.

În aceeași ordine de idei, asigură accesibilitatea instanței, serviciilor judiciare, oferă transparență actului de justiție, garantează egalitatea de arme și respectarea principiilor distribuirii aleatorii a dosarelor și continuității completurilor de judecată.

În exercitarea funcției sale constituționale de înfăptuire a justiției, instanța supremă este organizată în 4 secții cu competență proprie - Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal.

De asemenea, funcția de judecată a Înaltei Curți de Casație și Justiție este exercitată și prin completurile de 5 judecători, precum și prin Secțiile Unite, completuri specifice instanței supreme, fiecare cu competență proprie.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii și Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, formațiuni de judecată cu rol în interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, astfel încât să fie asigurată o practică judiciară unitară.

Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din: președinte, 2 vicepreședinți, 4 președinți de secții și judecători, iar în cadrul acesteia funcționează magistrați-asistenți, stabiliți prin statul de funcții.

Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se exercită de președinte, 2 vicepreședinți și colegiul de conducere.

Președintele, vicepreședinții, președinții de secții și 4 judecători, câte unul de la fiecare secție, aleși pe o perioadă de 3 ani în Adunarea generală a judecătorilor, constituie Colegiul de conducere³, care hotărăște cu privire la problemele generale de conducere ale instanței stabilite de lege în competența acestuia.

De asemenea, în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție se întrunește, conform competențelor, Adunarea generală a judecătorilor, compusă din toți judecătorii în funcție ai Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În afara secțiilor și a formațiunilor specifice de judecată, instanța supremă cuprinde în structură un aparat administrativ propriu⁴, respectiv Cancelaria, Direcția legislație, jurisprudență și contencios, Direcția resurse umane și organizare, Departamentul economico-financiar și administrativ, Serviciul informatică și statistică judiciară, Biroul de informare și relații publice, Compartimentul de audit public intern, Arhiva generală, Compartimentul de

³ Art. 16 și următoarele din ROFA

⁴ Art. 20 alin. (5) din Legea nr. 303/2022 privind organizarea judiciară

documente clasificate și Compartimentul de prevenire și protecție în domeniul securității și sănătății în muncă⁵.

§3. Rol constituțional și competență

În activitatea sa, Înaltei Curți de Casație și Justiție îi revine un rol fundamental în îndeplinirea actului de justiție, exercitând funcție de judecată și asigurând ultimul grad de jurisdicție în ierarhia instanțelor naționale, conform competențelor stabilite în legea de organizare judiciară.

Cu toate acestea, în lumina dispozițiilor constituționale și a celor de organizare judiciară, rolul primordial al instanței supreme rămâne, astfel cum acesta a fost definit încă de la înființarea sa din 1861, acela de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești.

Această din urmă competență este realizată prin intermediul Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii și Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, asigurând premisa pentru realizarea unei justiții de înaltă calitate, transparentă și credibilă.

Pe lângă cele două funcțiuni precizate anterior, legiuitorul român, în vederea respectării principiului legalității și asigurării supremației Constituției și a legilor țării, a înțeles să îi confere instanței supreme prerogativa esențială, privind sesizarea, în Secții Unite, a Curții Constituționale, pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

În aceeași sferă a garantării conformității actelor normative primare cu legea fundamentală, Înalta Curte de Casație și Justiție, în Secții Unite, poate formula propuneri privind îmbunătățirea legislației, comunicând aceste propuneri ministrului justiției, precum și celor două Camere ale Parlamentului.

În ceea ce privește competența de judecată a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în esență, aceasta este reglementată de dispozițiile art. 23-29 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară.

Aceste dispoziții reglementează inclusiv competența completurilor de 5 judecători, formațiuni specifice doar instanței supreme, cu rol de vectori în atingerea scopului de preîntâmpinare și, respectiv de reglare a divergențelor de jurisprudență.

Competența Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii este reglementată în art. 514-518 din Codul de procedură civilă și art. 471-474¹ din Codul de procedură penală.

Cât privește Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, competența acestei formațiuni, de asemenea, specifică doar Înaltei Curți, este

⁵ Art. 2 alin. (3) din ROFA

prevăzută în dispozițiile art. 519-521 din Codul de procedură civilă, art. 2 din Ordonanța de urgență nr. 62/2024 privind unele măsuri pentru soluționarea proceselor privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a proceselor privind prestații de asigurări sociale, și ale art. 475-477¹ din Codul de procedură penală.

Astfel cum anterior s-a arătat, Înalta Curte de Casație și Justiție se întrunește în Secții Unite în vederea soluționării sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și, când se impune, sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare. De asemenea, la sfârșitul fiecărui an sau ori de câte ori este necesar, stabilește cazurile în care este necesară îmbunătățirea legislației.

Este de precizat că ulterior intrării în vigoare a legii de organizare judiciară, instanța supremă a primit și prerogativa de a fi ordonator de credite pentru toate instanțele judecătorești, sarcină complexă, care implică o responsabilitate deosebită și care influențează atât actul de justiție, cât și aspectele nejudiciare, administrative, respectiv resursele umane, bugetul, digitalizarea instanței și a actului de justiție, fondul locativ, securitatea și sănătatea în muncă etc.

Deși scopul inițial a fost unul bine intenționat, urmărind să asigure o administrare a justiției în mod autonom, independent de intervențiile externe, totuși realitatea concretă a arătat că această prerogativă suplimentară a suprasolicitat capacitatea și aparatul instituțional al instanței supreme, pentru o funcțiune care excedează atribuțiilor sale constituționale.

Sintetizând, consider că ansamblul legislativ existent, normele de punere în aplicare, precum și modalitatea de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție oferă premisele pentru menținerea unei culturi a independenței și imparțialității instanței supreme, caracterizată prin infrastructură instituțională, garanții constituționale, dispoziții legislative, mecanisme eficiente de unificare a practicii și consolidare a jurisprudenței și standarde superioare de etică, deontologie și conduită judiciară.

Desigur, ducerea la îndeplinire a obiectivelor propuse conform prezentului proiect managerial, implică o modificare a dispozițiilor regulamentare, modificare ce va avea în vedere îmbunătățirea actului de justiție, implicit eficientizarea și asigurarea transparenței acestuia, prin simplificarea procedurilor de judecată, administrative, a celor care privesc gestionarea resursei umane, identificarea unor strategii de comunicare și alte asemenea măsuri. Aceste măsuri ar conduce la îndeplinirea întocmai a rolului constituțional al instanței supreme și, totodată, asigură respectarea principiului independenței.

Cu toate acestea, o lege proprie a Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie luată în considerare pentru a reflecta poziția, rolul și funcțiunile sale în arhitectura sistemului judiciar, în vederea optimizării instrumentarului juridic prin care acest

rol și aceste funcții pot fi aduse la îndeplinire, garantând astfel independența judiciară colectivă și autonomia justiției față de celelalte puteri statale.

Această lege ar putea aprofunda, mai mult decât o face un simplu capitol din legea privind organizarea judiciară, dispozițiile de organizare și mecanismele care dau substanță funcțiilor constituționale ale Înaltei Curți și ar garanta profesionalismul și standardele necesare de calitate ale actelor emise în vederea îndeplinirii acestor atribuțiuni, constituind temelia unei mai bune așezări a sistemului judiciar în ansamblul său, ca fundament esențial al democrației și al statului de drept, un pilon pentru asigurarea dreptului la un proces echitabil și la o practică unitară.

Nu în ultimul rând, o astfel de reglementare distinctă ar constitui o transpunere legală a importanței puterii judecătorești în statul de drept.

Secțiunea II. Prerogativele manageriale specifice funcției

§1. Cadrul normativ

Administrarea instanțelor judecătorești reprezintă o provocare pentru orice manager, întrucât implică atât chestiuni de natură judiciară (procesul de repartizare a cauzelor, alocarea acestora în cazul ivirii unor incidente procedurale etc.), cât și aspecte nonjudiciare, necesitând folosirea eficientă a resursei umane și materiale.

O astfel de sarcină este vitală pentru funcționarea în parametri constituționali a instanțelor judecătorești și, implicit, a unui sistem de justiție eficient în care legea prevalează și drepturile părților aflate în litigiu sunt respectate.

Persoanele care exercită funcții de conducere în cadrul instanțelor judecătorești trebuie să dispună de competențe specifice, necesare pentru furnizarea unui act de justiție eficient și de înaltă calitate, rolul lor managerial impunându-se a fi exercitat în mod transparent și în conformitate cu principiile de imparțialitate și independență judiciară.

Pe lângă rolul administrativ, responsabilitatea esențială a conducerii Înaltei Curți trebuie să fie apărarea independenței și imparțialității instanței, astfel încât să fie asigurat un echilibru adecvat între valorile de bază ale sistemului de justiție și procesul de gestionare a resurselor instanței.

Potrivit legii de organizare judiciară⁶, conducerea instanței supreme este realizată de președinte, 2 vicepreședinți și colegiul de conducere.

În virtutea funcției, președintele are responsabilitatea calității relațiilor de management din cadrul instanței supreme, asigurând premisele pentru ducerea la

⁶ Art. 30 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară

îndeplinire a rolului constituțional al Înaltei Curți de Casație și Justiție, fiind, totodată, reprezentant al instanței supreme în relațiile interne și internaționale.

Pentru asigurarea acestor prerogative și realizarea unei organizări eficiente, președintele este ajutat de doi vicepreședinți.

Președintele, vicepreședinții și președinții de secție ai Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt numiți de Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii dintre judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care au funcționat la această instanță cel puțin 2 ani și care nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani, cu excepția cazurilor în care a intervenit radierea sancțiunii disciplinare⁷.

§2. Atribuțiile și rolul vicepreședintelui instanței supreme

Desfășurându-și activitatea în calitate de colaboratori direcți ai președintelui, vicepreședinții acționează în mod concordant pentru asigurarea capacității organizatorice, astfel încât pe de o parte, să fie respectate cerințele și așteptările obiective ale societății civile, respectiv accesul deplin la justiție, tratamentul echitabil al justițiabililor și dezvoltarea dialogului cu aceștia.

Pe de altă parte, trebuie să garanteze un mediu de lucru sigur și sănătos pentru personalul instanței, bazat pe profesionalism, încredere și respect și să prevină riscurile profesionale, aspecte esențiale pentru dezvoltarea aptitudinilor și competențelor specifice și desfășurarea activității în parametri corespunzători.

De asemenea, trebuie să se asigure că, în lipsa președintelui, activitatea instanței se desfășoară neperturbat, fiind garantat un standard optim de administrare a instanței.

Așadar, vicepreședinții Înaltei Curți trebuie să acționeze în virtutea atribuțiilor specifice pentru asigurarea unui climat care să-i permită președintelui instanței să pună în aplicare viziunea și planul său managerial. Practic, existența unei compatibilități la nivel managerial asigură funcționarea optimă și, în același timp, realizarea obiectivelor instanței.

Din perspectivă normativă, atribuțiile vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt reglementate în art. 12-14 din ROFA.

Conform delegării de atribuții dispuse de președinte sau în baza dispoziției președintelui, în lipsa acestuia, vicepreședinții exercită atribuțiile ce revin președintelui.

Referitor la activitatea de judecată și la rolul constituțional al instanței supreme, acela de asigurare a interpretării și aplicării unitare a legii, vicepreședinții prezidează, în lipsa președintelui, Secțiile Unite, Completul pentru soluționarea

⁷ Art. 142 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor

recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și completurile de 5 judecători, atunci când fac parte din acestea.

De asemenea, conform repartizării stabilite prin ordin al președintelui, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție coordonează și controlează activitatea Secției I civile și a Secției a II-a civile și coordonează activitatea completurilor de 5 judecători în materie civilă. Cel de-al doilea vicepreședinte, coordonează și controlează activitatea Secției penale și a Secției de contencios administrativ și fiscal și coordonează activitatea completurilor de 5 judecători în materie penală.

Referitor la componenta de resursă umană a instanței⁸, vicepreședinții aprobă fișele posturilor pentru magistrații-asistenți, personalul auxiliar de specialitate și celelalte categorii de personal, controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți, analizează cererile și propun președintelui încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți, și aprobă efectuarea concediilor de către personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor.

Totodată, propun Colegiului de conducere măsurile necesare ce urmează a fi adoptate în procesul formării și perfecționării profesionale a judecătorilor, a magistraților-asistenți și a grefierilor.

Conform repartizării stabilite de președinte, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție se asigură că ordinele președintelui și hotărârile Colegiului de conducere sunt respectate și puse în aplicare, efectuând verificări tematice sau punctuale.

O atribuție deosebit de importantă a vicepreședinților în îndeplinirea rolului constituțional al instanței, acela de interpretare și aplicare unitară a legii, vizează coordonarea activității secțiilor în scopul identificării divergențelor de jurisprudență care impun recurgerea la mecanismele de asigurare a unei practici judiciare unitare.

De asemenea, în realizarea acestui rol, vicepreședinții urmăresc dezbaterea problemelor de drept în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, asigură publicarea periodică a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și iau măsurile necesare pentru aplicarea unitară a legii în cadrul instanței.

În vederea asigurării unei justiții deschise, a transparenței și accesibilității la actul de justiție, vicepreședinții gestionează activitatea Biroului de informare și relații publice. În același sens, controlează și coordonează activitatea comisiei de analiză privind încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public.

Referitor la securitatea și sănătatea în muncă, organizează paza sediului și a bunurilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și aprobă măsurile pentru prevenirea

⁸ Art. 15 alin. (1) din ROFA

incendiilor, cele privind protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor și activitățile privind problemele militare.

Unul dintre vicepreședinți se îngrijește de protecția informațiilor clasificate și a surselor confidențiale ce asigură acest tip de informații, conducând structura de protecție a informațiilor clasificate a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Nu în ultimul rând, pentru gestionarea unitară a aspectelor ce privesc actul de justiție și administrarea instanței, îl informează pe președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la aspectele constatate în exercitarea atribuțiilor, îndeplinind orice alte atribuții prevăzute de lege sau dispuse de președinte, în condițiile legii.

§3. Provocări specifice funcției

Contribuind la înlăptuirea actului de justiție, la activitatea de administrare a instanței supreme și la îndeplinirea rolului fundamental al acesteia, activitatea specifică desfășurată de vicepreședinți poate fi marcată de o serie de provocări ce pot apărea în legătură cu activitatea de judecată, dar și referitor la administrarea instanței și managementul judiciar.

Independența și imparțialitatea sunt de esența puterii judecătorești reprezentând valori fundamentale ale sistemului judiciar și piatra de temelie a democrației și a statului de drept, dar și repere pentru garantarea unui proces echitabil și a unei justiții drepte, eficiente și transparente. Acestea rezidă în independență instituțională/funcțională privită atât în ansamblul sistemului judiciar, cât și la nivel individual, pentru fiecare judecător în parte.

Aceasta presupune ca judecătorii să nu fie supuși niciunei ingerințe externe în exercitarea atribuțiilor sau în luarea deciziilor, din partea puterii executive sau legislative, a societății civile, a instituțiilor de media ori chiar din interiorul instanței.

Prin urmare, raportat la condiția instanței supreme și la rolul său în apărarea valorilor fundamentale, preîntâmpinarea apariției unor astfel de riscuri reprezintă adevărate provocări pentru conducerea instanței, mai ales în contextul social actual.

De asemenea, în contextul numeroaselor modificări legislative și a deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională, prin care s-a constatat neconstituționalitatea unor texte de lege (de impact, în materie penală), reprezintă un veritabil examen pentru instanța supremă și a conducerii acesteia menținerea unei practici judiciare unitare și a unei jurisprudențe constante.

O altă provocare pentru conducerea Înaltei Curți și, implicit, pentru vicepreședinți o constituie asigurarea unui cadru eficient pentru recrutarea resursei umane, care trebuie să promoveze independența, imparțialitatea, calitatea sistemului judiciar și să sporească încrederea publicului în sistemul judiciar.

Totodată, trebuie să prevină selectarea, recrutarea sau numirile care ar putea fi percepute atât în interior, cât și în spațiul public, ca fiind părtinitoare sau de natură a afecta independența și imparțialitatea instanței supreme.

Odată cu trecerea timpului și dezvoltarea tehnologiei, digitalizarea instanței, care reprezintă o prioritate, rămâne o provocare permanentă (mai ales în contextul unor resurse limitate), managerilor revenindu-le sarcina să supravegheze dezvoltarea și punerea în aplicare a tehnologiei, astfel încât prin utilizarea acesteia să se asigure eficiența, calitatea și coerența deciziilor judiciare.

Un alt aspect care trebuie avut în vedere și care este specific programului managerial al oricărei conduceri îl constituie gestionarea resursei umane și a factorilor care pot influența negativ performanța la locul de muncă (încărcătura, lipsa timpului, prea multe sarcini și responsabilități, lipsa suportului din partea conducerii, un mediu de lucru precar, lipsa transparenței decizionale, remunerație sub așteptări, nemulțumirea personalului, lipsa resurselor materiale, gestionarea relațiilor interpersonale etc.).

Din punct de vedere al comunicării și transparenței, o încercare specifică unei funcții de conducere cum este aceasta de vicepreședinte o reprezintă și construirea și menținerea unei punți de comunicare între instanța supremă și societatea civilă.

Concluzionând, toate aceste aspecte reprezintă provocări inerente pentru orice manager de instanță, care, în lipsa unor măsuri adecvate și eficiente, pot vulnerabiliza activitatea judiciară sau administrativă, percepția opiniei publice, cu consecințe asupra calității actului de justiție.

Secțiunea III. Obiective privind creșterea calității actului de justiție și eficientizarea managementului Înaltei Curți de Casație și Justiție. Instrumente și modalități de punere în aplicare

§1. Compatibilitatea planului managerial cu cel al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție

Coerența planului managerial al vicepreședintelui cu cel al președintelui instanței supreme reprezintă o cerință determinantă și o condiție pentru accederea în funcția de vicepreședinte.

Astfel, în cazul candidaților pentru funcțiile de vicepreședinte și președinte de secție, Secția pentru judecători a Înaltei Curți de Casație și Justiție solicită președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție avizul cu privire la compatibilitatea proiectului întocmit de candidat cu propriul său plan managerial.

Prin urmare, pentru asigurarea unei politici coerente de administrare a instanței supreme, chiar legiuitorul, ținând seama de atribuțiile specifice celor două

funcții, a instituit o astfel de cerință, respectiv existența unei convergențe între obiectivele propuse de vicepreședinte și cele ale președintelui în funcție.

Consultând planul de management al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție⁹, respectiv obiectivele propuse de acesta, apreciez că există compatibilitate între cele două proiecte și viziuni comune în vederea îndeplinirii atribuțiilor de natură administrativă (dezvoltarea și consolidarea capacității administrative), cât și a misiunii constituționale a instanței supreme.

Exercitarea prerogativelor și competențelor specifice funcției de vicepreședinte trebuie să asigure punerea în aplicare a obiectivelor asumate de președintele Înaltei Curți, într-un climat organizațional eficient și a unui cadru de lucru adecvat pentru nevoile instanței.

Îmi propun ca această colaborare să aibă în vedere aceeași direcție de dezvoltare, iar relațiile cu președintele instanței supreme, cât și cu ceilalți membri ai echipei manageriale să fie bazate pe încredere, respect și profesionalism, astfel încât să fie duse la îndeplinire toate obiectivele instanței.

Obiectivele și măsurile administrative pe care le propun spre analiză și pe care le voi dezvolta în continuare sprijină conducerea instanței supreme, astfel încât actul de justiție să fie unul de calitate, predictibil, în care dreptatea și aplicarea unitară a legii să primeze, iar procedurile să fie simplificate, rezonabile, echitabile și să se desfășoare într-un termen rezonabil.

Aceste măsuri pe care le propun sunt apte să conducă la realizarea unei justiții transparente (*nu trebuie doar să se facă dreptate, trebuie să se și vadă că se face dreptate*¹⁰), care să fie înfăptuită pentru oameni.

În mod convergent, consider că un astfel de scop poate fi realizat prin consolidarea securității raporturilor juridice, deziderat ce poate fi realizat pe de o parte prin mecanismele specifice instanței supreme (hotărâri preliminare, decizii pronunțate în calea extraordinară a recursului în casație, decizii de speță etalon), iar pe de altă parte, prin soluții de principiu adoptate în cadrul ședințelor de secții.

Aceste mecanisme oferă credibilitate deciziilor Înaltei Curți și predictibilitate actului de justiție, cu consecința creșterii încrederii cetățenilor în justiție și volatilizării incertitudinilor și a practicii neunitare.

Atribuția de unificare a interpretării legilor, pe care Înalta Curte o îndeplinește pentru a asigura uniformitatea jurisprudenței la nivel național, garantează tuturor un tratament egal în fața judecătorilor.

⁹ <https://www.csm1909.ro/PageDetails.aspx?Type=Title&FolderId=11936>

¹⁰ Cauza Micallef c. Malteij

[https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22display%22:\[%220%22\],%22languageisocode%22:\[%22RUM%22\],%22appno%22:\[%2217056/06%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-122959%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22display%22:[%220%22],%22languageisocode%22:[%22RUM%22],%22appno%22:[%2217056/06%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-122959%22]})

De asemenea, o altă viziune comună care se înscrie în aceeași direcție managerială cu cea a președintelui Înaltei Curți constă în asigurarea unei durate rezonabile de soluționare a cauzelor.

Deși la acest moment, durata proceselor se înscrie într-un termen mai mult decât rezonabil (având în vedere chiar schema incompletă de judecători și magistrați-asistenți), totuși pot fi adoptate măsuri de modificare a Regulamentului sau realizate propuneri de îmbunătățire a legislației care să simplifice procedurile de judecată și, prin urmare, să conducă la reducerea termenelor de soluționare a cauzelor (regândirea competenței, reducerea formalismului unor norme și proceduri, soluționarea pe cale administrativă a unor cereri, standardizarea hotărârilor judecătorești și folosirea unui limbaj, simplu, clar și accesibil, asigurarea accesului la justiție prin măsuri de digitalizare și îmbunătățire a legislației, creșterea pregătirii personalului printr-o formare continuă și recrutare eficientă).

Alături de președintele instanței voi implementa cele mai bune soluții pentru asigurarea unei practici unitare care să reprezinte un vector pentru instanțele naționale și să prevină interpretări care să vulnerabilizeze securitatea raporturilor juridice și credibilitatea justiției.

În limitele competenței și în deplin acord cu obiectivul urmărit de președintele instanței, având în vedere și contextul social actual, apreciez că independența magistraților este puternic afectată, existând riscul subminării acestui principiu fundamental al democrației. În acest cadru, se impun măsuri de reformare legislativă care să conducă la asigurarea stabilității și la consolidarea statutului judecătorilor și magistraților-asistenți, măsuri care să răspundă ingerințelor externe tot mai frecvente și să excludă orice risc la adresa procesului decizional.

Nu în ultimul rând, un obiectiv comun și pe care îl consider prioritar îl constituie și asigurarea unei mai bune colaborări atât cu instanțele și organismele interne și internaționale, dar și cu profesioniștii dreptului (avocați, profesori universitari și celelalte profesii juridice), precum și îmbunătățirea comunicării cu instituțiile media și societatea civilă, deziderate necesare pentru un act de justiție transparent, marcat de încredere.

În final, raportat la obiectivele propuse, consider că este îndeplinit standardul cerut de lege privind compatibilitatea planului managerial propriu cu cel al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Eforturile conducerii administrative se vor canaliza în direcția reconfirmării și consolidării încrederii publice în justiție.

§2. Identificarea principalilor factori de risc privind activitatea instanței supreme. Acțiuni de urmat în vederea prevenirii și înlăturării unor eventuale disfuncții și vulnerabilități în funcționarea instanței

În vederea realizării obiectivelor propuse prin prezentul plan de management este necesară identificarea principalelor surse de risc ce ar putea afecta buna funcționare a instanței supreme, precum și măsurile ce ar putea fi luate în vederea prevenirii sau înlăturării unor posibile deficiențe sau vulnerabilități.

Realizând o analiză proprie și examinând Raportul de activitate pentru anul 2024 al Înaltei Curți de Casație și Justiție¹¹, consider că un element care ar putea vulnerabiliza activitatea Înaltei Curți îl reprezintă supraîncărcarea instanței.

În anul 2024, în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, supraîncărcarea s-a manifestat pe două paliere – atât la nivelul activității judiciare, cât și la nivelul compartimentelor de suport ale conducerii instanței supreme.

Deși statistic, numărul cauzelor soluționate nu a crescut semnificativ față de anii trecuți, menținându-se totuși la un nivel ridicat, cu toate acestea, unele măsuri legislative sau consecințe ale controlului de constituționalitate au generat o creștere semnificativă a cauzelor nou intrate într-un interval scurt de timp, chestiuni de natură să îngreuneze activitatea judiciară.

În acest sens, trebuie avut în vedere impactul produs de adoptarea O.U.G. nr.62/2024 privind unele măsuri pentru soluționarea proceselor privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a proceselor privind prestații de asigurări sociale, măsură legislativă care a lărgit competența instanței supreme.

Pe de o parte, a deturnat scopul excepțional al procedurii privind sesizarea Înaltei Curți în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, iar, pe de altă parte, a transformat instanța supremă într-o instanță obișnuită de dreptul muncii.

Sub un alt aspect, adoptarea acestei ordonanțe nu a avut impactul scontat de legiuitor, cele mai multe dintre acestea fiind respinse, ca inadmisibile, neconstituind în concret veritabile probleme de drept, ci mai degrabă a reprezentat o modalitate de supraîncărcare a rolului instanței supreme.

Astfel, în perioada cuprinsă între 14 iunie 2024 și 14 noiembrie 2025, inclusiv, au fost înregistrate 644 de sesizări prealabile dintre care 206 de sesizări prealabile au fost conexe și 496 de sesizări prealabile au fost soluționate.

Situația statistică defalcată pe ani s-a prezentat după cum urmează:

În anul 2024, au fost înregistrate 410 sesizări prealabile în baza O.U.G. nr.62/2024, fiind soluționate 111 dosare (57 + 54 conexe), dintre care 18 decizii au privit soluții de admitere și 39 decizii au cuprins soluții de respingere.

¹¹ <https://www.iccj.ro/3d-flip-book/raport-privind-activitatea-desfasurata-de-inalta-curte-de-casatie-si-justitie-in-anul-2024/>

În anul 2025 (01 ianuarie – 14 noiembrie 2025), au fost înregistrate un număr de 234 sesizări prealabile în baza O.U.G. nr. 62/2024, fiind soluționate 483 dosare (340 + 143 conexate), dintre care 38 decizii au privit soluții de admitere și 302 decizii au cuprins soluții de respingere.

Un alt factor care a suplimentat încărcătura instanței supreme a derivat din pronunțarea unor soluții de admitere a unor excepții de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională, urmate de modificări legislative, ceea ce a determinat formularea a numeroase cereri sau căi extraordinare de atac.

În acest sens, pot fi amintite soluțiile instanței de contencios constituțional în materia prescripției răspunderii penale sau cele vizând modificarea cazului de recurs în casație prevăzut de art. 438 alin. (1) pct. 8 Cod procedură penală, cu impact deosebit asupra activității desfășurate de judecătorii Secției penale și a Completului de 5 judecători.

În același registru trebuie privită și problema fluctuației de personal din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Astfel, se impune o reconfigurare a schemei de personal care să răspundă nevoilor de funcționare și să echilibreze disfuncțiile produse de evenimente neprevăzute (transfer, detașări, pensionări sau similare celor anterior precizate).

Sub un alt aspect, se impune evitarea menținerii pe perioade lungi a unor funcții vacante de judecător, magistrat-asistent sau personal auxiliar.

Nu în ultimul rând, apreciez că o problemă prioritară în ceea ce privește buna desfășurare a activității instanței și care trebuie cu precădere rezolvată o reprezintă actualul sediu al instanței supreme, care nu răspunde exigențelor unui spațiu de lucru adecvat, fiind supraaglomerat și impropriu, aspect ce favorizează afectarea sănătății personalului, apariția unor încălcări ale dreptului la sănătate și securitate în muncă, calitatea lucrărilor întocmite, întâzieri în efectuarea actelor și lucrărilor etc.

În final, un alt factor care afectează calitatea actului de justiție și încrederea cetățenilor în aceasta îl constituie redactarea cu întârziere a hotărârilor judecătorești. Remedierea acestei deficiențe este esențială pentru eficiența justiției și poate fi realizată prin măsuri administrative de acoperire a schemei de personal, respectiv transferarea unor sarcini de natură administrativă de la magistrații-asistenți la grefieri, precum și prin realizarea unui mecanism care să asigure redactarea hotărârilor într-un termen rezonabil, respectiv standardizarea hotărârilor judecătorești.

§3. Propuneri și măsuri privind îmbunătățirea activității Înaltei Curți de Casație și Justiție

3.1 Măsuri pentru creșterea calității hotărârilor judecătorești și reducerea timpilor de redactare. Standardizare

Calitatea justiției trebuie să reprezinte o preocupare și o prioritate a statului și, în același timp, a tuturor actorilor puterii judecătorești.

O motivație în acest sens o reprezintă cerința fundamentală pe care trebuie să o îndeplinească o hotărâre judecătorească, cerință de care depinde însăși respectarea dreptului la un proces echitabil instituit prin norme interne, cât și prin art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

O hotărâre judecătorească de calitate trebuie să fie în primul rând motivată, adică să răspundă obiectului cauzei, apărărilor și criticilor formulate, astfel încât să fie percepută de părțile la care se referă și, implicit, de societate drept consecința unei interpretări și aplicări pertinente a normelor de drept, cât și a situației de fapt și să poată fi executată.

În al doilea rând, trebuie să respecte anumite cerințe, respectiv să fie clară, concisă, coerentă, redactată într-un limbaj precis și simplu, să evite ambiguitățile și contradicțiile și să urmărească un raționament, astfel încât să fie înțeleasă de părțile din litigiu și să reprezinte o garanție împotriva arbitrariului.

Pentru a răspunde acestor exigențe, o motivare, respectiv o hotărâre nu trebuie să impresioneze prin volum și „nici nu poate fi înțeleasă în sensul de a da un răspuns detaliat la fiecare argument”¹² al părților.

Este adevărat că lungimea, respectiv întinderea unei hotărâri este influențată de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate invoca în fața instanței, de dispozițiile legale, de principiile doctrinare și jurisprudențiale etc, însă trebuie identificat un echilibru, astfel încât formularea, deși concisă, să asigure buna înțelegere a hotărârii.

În ciuda acestor argumente, se observă o tendință nesănătoasă, care se amplifică de la an la an, și care vizează tocmai dimensiunea și formatul hotărârilor judecătorești, cu consecințe directe asupra calității unor astfel de lucrări.

În ciuda existenței unor norme clare, recomandări interne și internaționale, a unei jurisprudențe constante a instanțelor naționale, cât și a celor europene, dar și a unor acte/decizii de amendare a unei astfel de practici, evoluția tehnicii de redactare a hotărârilor judecătorești și a actelor de sesizare a instanței (cereri de chemare în judecată, rechizitorii) tinde spre o supradimensionare a acestora, cu consecința golirii de conținut a actului în sine și afectarea calității.

¹² Cauza Perez contra Franței – Cererea nr. 47.287/99 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-61629%22%5D%7D>

Este o realitate existența unor hotărâri sau acte de sesizare care se întind pe sute de pagini și în care sunt preluate prin copiere, fără a fi sintetizate, aspecte redate în cuprinsul cererilor formulate de părți, hotărâri pronunțate în alte stadii procesuale, acte de urmărire penală, rechizitorii și alte asemenea acte procedurale

Or, acest aspect este de natură a genera o serie de vulnerabilități în cadrul instanței supreme care s-ar putea răsfrânge în particular asupra actului de justiție și în mod general asupra credibilității acestuia.

În acest sens, trebuie observat că o hotărâre sau o motivare exhaustivă care se întinde pe sute de pagini și care preia în corpul acesteia aspecte care excedează obiectului cauzei, chiar dacă are la bază intenții bune, poate să nu fie înțeleasă de părți sau chiar să fie greu de urmărit. O hotărâre lungă nu înseamnă și o hotărâre de calitate, care să răspundă exclusiv problematicii în fapt și în drept.

În prezent, deși sunt respectate cerințele de fond impuse de lege, fiecare judecător își alege propriul stil și propria structură de redactare, ceea ce poate conduce la afectarea stabilității jurisprudenței prin lipsa unei coerențe în redactare și la limitarea dreptului de acces la justiție.

De asemenea, redactarea unor hotărâri de o întindere exagerată conduce la depășirea termenelor de redactare, o supraîncărcare a redactorului și, implicit, a instanței, depășirea termenelor rezonabile de soluționare a cauzelor, cu consecința încălcării dreptului la un proces echitabil și afectării încrederii în actul de justiție prin lipsă de transparență.

Prin urmare, chiar dacă este mult mai dificilă redactarea unei motivări concise, care să răspundă sintetic argumentelor părților, decât scrierea unei motivări ample, uneori prin preluarea necenzurată a cererilor/concluziilor/criticilor și actelor procedurale întocmite în cauză, se impune o regândire a procesului de redactare a hotărârii judecătorești și instituirea unor norme sau a unui ghid/regulament de bune practici în acest domeniu.

Acesta trebuie să constituie un mecanism adecvat de standardizare a hotărârilor judecătorești și să răspundă exigențelor de redactare impuse de lege, fără a conduce la afectarea independenței judecătorului.

Chiar instanțele și organismele europene¹³ recomandă ca autoritățile judiciare să instituie culegeri de bune practici pentru facilitarea redactării hotărârilor.

O tehnică comună de redactare a hotărârilor judecătorești ar asigura coerență la nivelul instanței supreme, cât și la nivel național, fapt ce ar conduce la o înțelegere mai rapidă a raționamentului judiciar atât de către părți, cât și de instanțele investite cu soluționarea eventualelor căi de atac și, implicit, reducerea

¹³ Consiliul Consultativ al Judecătorilor – Avizul nr. 11/2008 privind calitatea hotărârilor judecătorești
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/28-37_Avizul%20nr.11%20%282008%29%20al%20Consiliului%20Consultativ%20al%20Judecatorilor%20Europeni%20%28CCJE%29%20privind%20calitatea%20hotaririlor%20judecatoresti_0.pdf

termenului de soluționare a cauzelor, ceea ce presupune în ansamblu o mai bună gestionare a procedurilor.

La elaborarea acestui proiect de standardizare pot fi avute în vedere hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Curtea de Justiție a Uniunii Europene sau chiar modelele standardizate adoptate de alte țări europene care au la bază o modalitate logică de explicare a raționamentului judiciar prin identificarea problemei/cauzei litigiului, a regulii aplicabile, realizarea analizei și expunerea concluziilor.

Sigur, o asemenea inițiativă implică pe lângă intervenții legislative și alte măsuri cum ar fi pregătirea și formarea continuă a magistraților-asistenți și a celuilalt personal de suport, precum și ședințe de pregătire profesională constante care să abordeze această temă.

Calitatea hotărârilor judecătorești este influențată și de profesionalismul redactorului acesteia.

Trebuie schimbată matricea în care sunt redactate hotărârile judecătorești în sensul de a le face mai concise, directe și accesibile, și pentru a înlătura cât mai multe dintre speculațiile care se construiesc pe marginea soluțiilor care ajung în dezbateri publice.

Forța unei hotărâri judecătorești nu stă în întindere, ci în elocvența ei, ceea ce înseamnă că argumentele ei trebuie expuse cât mai clar, simplu și direct. Conciziunea, un rezumat de calitate și găsirea argumentului hotărâtor necesită un efort intelectual mai mare decât reproducerea integrală, fără cenzură a cererilor, apărărilor, concluziilor ori rechizitoriilor, însă nu trebuie uitat că argumentul se diluează atunci când este expus mult prea pe larg.

Înalta Curte de Casație și Justiție reprezintă singura instanță de judecată în cadrul căreia funcționează magistrați-asistenți¹⁴, care, pe lângă rolul de a participa la ședințele de judecată și de a avea rol consultativ la deliberări, semnând minutele, redactează hotărârile pronunțate, conform repartizării pe care o face președintele completului de judecată.

Față de acest specific al instanței supreme, activitatea magistratului-asistent, raportat la atribuțiile sale, este esențială pentru asigurarea unui act de justiție de calitate și soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, componentă a dreptului la un proces echitabil.

Așadar, pentru asigurarea unor lucrări calitative și redactarea unor hotărâri care să se bucure de un înalt standard calitativ, pregătirea profesională a magistraților-asistenți trebuie să reprezinte o prioritate pentru echipa managerială a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

¹⁴ Art. 22 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară

Astfel, apare necesară la momentul accederii în profesie și, ulterior, cel puțin trimestrial, organizarea de ședințe de formare profesională care să abordeze și problematica tehnicii de redactare a hotărârilor judecătorești și care să pună accent nu doar pe timpii de redactare, ci, mai ales, pe calitatea hotărârii.

Vor fi avute în vedere spre dezbateră următoarele aspecte:

- cunoașterea cauzei și a actelor dosarului;
- planul de redactare și analiza constrângerilor de timp;
- folosirea limbajului juridic și a termenilor specializați;
- reguli lingvistice, de logică juridică și logică formală, de stil, citarea surselor;

- formare și tehnoredactare (formă, fond, dimensiune), respectarea planului de standardizare;

- mijloacele de contracarare a repetițiilor, polisemiei, limbajului colocvial, confuziilor, greșelilor gramaticale;

- respectarea cerințelor de stil, claritate, concizie, simplitate, coerență în exprimare, precizie, rigoare, argumentație, evitarea contradicțiilor și ambiguităților, precum și a preluării de texte prin metoda *copy-paste*;

- modalitatea de sintetizare a concluziilor părților formulate oral în ședințele de judecată, hotărârilor judecătorești și a cererilor formulate de părți (cereri de chemare în judecată, motivele căilor de atac, cereri de probe, excepții de neconstituționalitate, puncte de vedere și altele asemenea);

- documentarea, identificarea surselor de documentare și importanța acestora (la momentul studierii dosarelor, deliberării și pronunțării, precum și la momentul redactării);

- referințele la jurisprudența instanței supreme, doctrină, deciziile pronunțate în recurs în interesul legii și cele de trimitere preliminară, deciziile Curții Constituționale, deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene;

- abordarea cauzelor identice/repetitive;

- colaționarea, predarea și semnarea documentelor redactate;

- respectarea termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești;

În aceeași ordine de idei, trebuie acordată atenție și realizate întâlniri cu tematică și în ceea ce privește personalul auxiliar.

Astfel, grefierii de ședință sunt cei care asigură un prim contact cu dosarele alocate ședinței de judecată și realizează o pregătire preliminară a acestora.

Acționând sub coordonarea magistraților-asistenți, realizează cadrul desfășurării în condiții optime a ședințelor de judecată și pregătesc materialele (dosar, suporti optici, jurisprudență relevantă, trimiteri preliminare etc.) și lucrările necesare procesului de redactare a hotărârilor, întocmind partea introductivă a

hotărârilor și, în anumite cazuri, chiar o sinteză a motivelor căilor de atac ori a hotărârilor atacate.

Prin urmare, în limita competențelor, se impune ca și personalul auxiliar, cu precădere grefierii de ședință, să se implice în procedura de redactare a hotărârilor judecătorești.

Concluzionând sub acest aspect, consider că tehnica de redactare și calitatea hotărârilor judecătorești reprezintă o problemă sistemică a justiției din România, motiv pentru care trebuie să constituie o prioritate pentru administratorii justiției, cât și pentru ceilalți actori ai puterii statale.

3.2 Obiective privind formarea continuă a magistraților-asistenți și a personalului auxiliar

Formarea profesională continuă constituie atât un drept, cât și o obligație și, în același timp, o garanție a independenței justiției și imparțialității actului de justiție.

O astfel de activitate trebuie să țină seama de dinamica procesului legislativ și constă, în principal, în cunoașterea și aprofundarea legislației interne, a documentelor europene și internaționale la care România este parte, a jurisprudenței instanțelor judecătorești și a Curții Constituționale, a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a dreptului comparat, a normelor deontologice, în abordarea multidisciplinară a instituțiilor cu caracter de noutate, precum și în cunoașterea și aprofundarea unor limbi străine și operarea pe calculator.

De asemenea, o preocupare continuă a magistraților-asistenți trebuie să o reprezinte identificarea și organizarea de dezbateri cu privire la aspectele de practică neunitară.

În ceea ce privește formarea judecătorilor instanței supreme, chiar și a magistraților-asistenți, pe lângă activitățile care se desfășoară în mod curent (consultări, dezbateri, seminare, sesiuni sau mese rotunde), consider că o activitate benefică pentru consolidarea pregătirii și experienței profesionale ar consta în vizite de lucru și schimburi de experiență cu ceilalți judecători ai instanțelor supreme europene, aspect ce ar conduce la existența unei viziuni comune în ceea ce privește pe de o parte organizarea și funcționarea instanțelor supreme, cooperarea judiciară internațională, iar pe de altă parte, înfăptuirea actului de justiție și respectarea valorilor fundamentale ce îl caracterizează.

Promovarea acestui tip de dialog va permite Înaltei Curți să își promoveze jurisprudența, valorile și principiile fundamentale ale sistemului judiciar român, dar și să învețe din alte sisteme juridice pentru a asigura dezvoltarea dreptului și

implementarea unor metode de lucru, care, în alte jurisdicții supreme, și-au demonstrat utilitatea și eficiența în administrarea justiției.

De asemenea, o altă strategie în acest sens ar putea fi realizată prin formarea unor echipe de judecători și magistrați-asistenți, delegații care să participe la vizite de lucru în cadrul instanțelor naționale (judecătorii, tribunale, curți de apel), fără a exclude sau a renunța la întâlnirile președinților curților de apel pe probleme de practică neunitară.

În primul rând, crearea unui climat bazat pe comunicare, dialog, apropiere și schimb de experiență ar consolida colaborarea dintre instanța supremă și celelalte instanțe judecătorești, dar și relațiile cu judecătorii și cu celălalt personal din cadrul instanțelor de rang inferior.

În al doilea rând, o interacțiune directă, lipsită de formalismul comunicării interinstituționale ar favoriza cunoașterea în concret de către instanța supremă a problemelor care afectează actul de justiție în teritoriu. Practic, judecătorii și personalul auxiliar ar fi încurajați să expună întocmai dificultățile cu care se confruntă, cunoașterea directă a acestor chestiuni fiind esențială pentru luarea unor măsuri de corectare.

De asemenea, celelalte instanțe ar fi informate cu privire la problemele sesizate la momentul învestirii instanței supreme cu diverse cereri și căi de atac și care pot fi remediate chiar de instanța care a realizat învestirea (de exemplu: viciile de comunicare a hotărârilor atacate care fac ca unele căi de atac să fie considerate a fi formulate în termen chiar și după trecerea unei perioade foarte lungi de timp, de ordinul anilor, înaintarea dosarelor incomplete în căile de atac sau cu depășirea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea căilor de atac, comunicarea hotărârilor la adresele de domiciliu deși destinatarul figurează ca fiind încarcerat, înaintarea unor relații incomplete în procedura strămutării, realizarea parțială a procedurii de comunicare în cazul recursului în casație).

În al treilea rând, o astfel de procedură ar facilita identificarea unor probleme de drept care au fost tratate diferit de instanțele naționale și, în realitate, ar reprezenta un veritabil instrument de corectare a practicii neunitare.

Uniformizarea practicii poate constitui unul din mijloacele prin care se evită vulnerabilizarea corpului judecătoresc.

O practică unitară împreună cu promptitudinea comunicării în momentele în care există o așteptare din partea publicului larg, precum și o claritate a comunicării, calitate care trebuie să se fundamenteze pe conținutul hotărârilor judecătorești, poate să contribuie la transparența care se cere sistemului judiciar și la consolidarea în timp că justiția deservește interesele societății.

Referitor la pregătirea magistraților-asistenți, pe lângă chestiunile antamate anterior, consider oportună realizarea unor pregătiri profesionale țintite, care să

vizeze în principal îmbunătățirea calității actelor procesuale și rafinarea tehnicii de redactare a hotărârilor judecătorești.

Tot sub acest aspect, se impun ședințe de formare profesională și pentru a fi dezbătute și cunoscute ultimele modificări legislative, hotărârile de speță cu impact asupra practicii Înaltei Curți, deciziile pronunțate de instanța supremă în mecanismele de unificare a practicii, deciziile relevante ale Curții Constituționale, jurisprudența recentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului și cum acestea influențează calitatea actului de justiție.

Având în vedere competența instanței supreme în ceea ce privește cooperarea judiciară internațională, de asemenea, trebuie organizate seminarii cu specific care să devoaleze chestiunile de noutate și să rezolve aspectele problematice.

În condițiile în care se dorește preluarea de către greșieri a unor sarcini de la magistrații-asistenți pentru ca aceștia din urmă să se concentreze exclusiv pe chestiunile care țin de actul de justiție (pregătirea și documentarea ședințelor de judecată, redactarea hotărârilor judecătorești), pregătirea profesională continuă a greșierilor este necesar a fi consolidată și adaptată cerințelor și nevoilor actuale ale instanței supreme.

Astfel, sunt necesare pregătiri profesionale constante, coordonate de judecători sau magistrați-asistenți, care să vizeze activitățile de pregătire a ședințelor de judecată, ducerea la îndeplinire a măsurilor stabilite prin rezoluții și vize sau a dispozițiilor judecătorilor sau magistraților-asistenți, sintetizarea cererilor și a hotărârilor judecătorești, tehnica redactării încheierilor de ședință și a părții introductive a hotărârilor judecătorești (practicelelor), cu accent pe capacitatea de sinteză a concluziilor părților, restituirea dosarelor după ședința de judecată, completarea corespunzătoare a informațiilor în sistemul informatic ECRIS, cunoașterea platformei digitale ECRIS V.

3.3 Măsuri privind unificarea practicii judiciare

O garanție esențială a dreptului la un proces echitabil și a transparenței actului de justiție o reprezintă unitatea și coerența jurisprudenței și a practicilor instanței.

Conform legii fundamentale, pe lângă menirea sa de înlăptuire a justiției, instanța supremă are rolul de interpretare și aplicare unitară a legii, funcție care asigură autoritatea instanțelor judecătorești și securitatea raporturilor juridice.

În acest context, este de subliniat, fiind unanim recunoscut, că lipsa unei practici unitare generează vulnerabilități în cadrul instanțelor judecătorești, cu consecința afectării credibilității justiției și a standardului de imparțialitate.

Prin urmare, existența unor mecanisme de preîntâmpinare și corectare a unei astfel de disfuncții este esențială în funcționarea justiției.

În vederea realizării acestui scop, legiuitorul român a pus la dispoziția instanței instrumentele procedurale menite să asigure o jurisprudență unitară pe întreg teritoriul țării, reglementând în acest sens recursul în interesul legii și sesizarea în vederea pronunțării unor hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Dacă Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are rolul de a preîntâmpina apariția cazurilor de practică neunitară, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii are funcția de remedia contradicțiile și divergențele de jurisprudență.

Corelativ acestor mecanisme, coerența jurisprudenței proprii a instanței supreme poate fi asigurată și prin sesizarea Secțiilor Unite, atunci când este necesar să se revină asupra propriei jurisprudențe.

Deși aceste mecanisme și-au dovedit eficiența în timp, evitând sau remediind problemele de interpretare diferită a legii de către instanțele judecătorești, ele necesită un oarecare timp până la momentul la care își produc efectele, fapt ce conduce la existența unei instabilități a jurisprudenței pe termen scurt, generată fie de incoerența sau modificările legislative, necorelarea unor acte normative, pronunțarea unor decizii de neconstituționalitate.

Prin urmare, această insuficiență a mecanismelor generale de menținere a practicii unitare trebuie compensată prin măsuri complementare în cadrul fiecărei instanțe și, în special, în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Având în vedere că printre atribuțiile vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție se află coordonarea activităților completurilor de 5 judecători, identificarea divergențelor de jurisprudență, analiza necesității, prin Colegiul de Conducere, a unei eventuale sesizări cu cereri de recurs în interesul legii, dar și dezbaterea problemelor de drept, respectiv asigurarea publicării periodice a jurisprudenței instanței supreme, apreciez că se impun mai multe măsuri.

În ceea ce privește completurile de 5 judecători, prin natura lor și având în vedere competența deplină de care se bucură, aceste completuri constituie elita formațiunilor de judecată din cadrul instanței supreme, motiv pentru care hotărârile pronunțate de aceste formațiuni reprezintă un etalon jurisprudențial care trebuie valorificat.

În acest sens, se impune asigurarea diseminării în cadrul Înaltei Curți, cât și în cadrul celorlalte instanțe judecătorești, a hotărârilor de impact asupra unor chestiuni de drept pronunțate de completurile de 5 judecători prin organizarea unor ședințe de secții în care să fie aduse la cunoștință respectivelor colective de judecători.

De asemenea, tocmai pentru a fi cunoscute de celelalte instanțe, avocați și celelalte profesii juridice, cât și de societatea civilă, hotărârile completurilor de 5 judecători trebuie publicate separat de celelalte hotărâri judecătorești.

În situația în care prin anumite hotărâri se dezbat chestiuni de impact pentru societate sau când prin acestea se creează emoție publică, soluțiile trebuie explicate pe înțelesul tuturor, fapt pentru care pot fi emise comunicate sau chiar organizate conferințe de presă prin intermediul Biroului de informare și relații publice, astfel încât chestiunea care suscită interes să fie prezentată obiectiv, tocmai pentru a evita distorsionarea, manipularea sau înțelegerea greșită a acesteia.

Sub acest aspect, trebuie subliniat efortul instanței supreme care, în contextul campaniei de denigrare a judecătorilor, pentru informarea corectă a opiniei publice și apărarea independenței puterii judecătorești, a făcut cunoscute motivele care au stat la baza acțiunilor, demersurilor și soluțiilor adoptate de instanța supremă, mai ales în situațiile în care acestea necesită explicarea unor noțiuni tehnice pe înțelesul publicului larg.

De altfel, consider că în situația în care chestiunile expuse în media sau apărute în spațiul public afectează în mod direct funcționarea instanțelor sau independența judiciară, conducerea are nu numai libertatea, dar și îndatorirea de a emite puncte de vedere, inclusiv cu privire la propuneri legislative sau de politică guvernamentală, publicul având dreptul și interesul legitim de a fi informat cu privire la aceste aspecte.

Cu toate acestea, apreciez că modul de comunicare trebuie să fie unul cumpătat, caracterizat de precauție, astfel încât să nu fie afectată independența sau imparțialitatea judecătorească, iar pe de altă parte, să nu poată fi interpretat ca un *lobby* pe lângă celelalte puteri ori asimilat unor indicații în privința unor direcții/soluții de urmat.

O altă măsură importantă pentru creșterea și cristalizarea gradului de uniformitate a practicii unitare la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție o reprezintă reformarea modalității de desemnare a completurilor de 5 judecători, cel puțin în materie penală, chestiune ce poate fi realizată folosind prerogativa legal conferită Secțiilor Unite, prin propuneri de îmbunătățire a legislației.

Astfel, organizarea și desemnarea completurilor de 5 judecători este reglementată distinct prin Legea nr. 304/2022¹⁵, unde se arată că judecătorii care fac parte din completurile de 5 judecători sunt desemnați anual, prin tragere la sorți, în ședință publică, de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre cei doi vicepreședinți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, desemnat de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Deși în celelalte materii, această modalitate de reglementare nu generează probleme de organizare și funcționare întrucât completurile de 5 judecători verifică exclusiv conformitatea hotărârilor atacate cu dispozițiile legale, în materie penală, situația se prezintă diferit.

¹⁵ Art. 36 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară

Astfel, potrivit competenței după calitatea persoanei¹⁶, instanța supremă judecă în primă instanță cauzele privind anumite categorii de persoane, motiv pentru care, prin completurile de 5 judecători, soluționează și căile de atac declarate împotriva hotărârilor pronunțate în aceste cauze, inclusiv căi de atac devolutive.

Pe lângă aceste cauze, judecătorii Secției penale, care compun inclusiv completurile de 5 judecători, participă regulat la soluționarea cauzelor aflate în competența secției, în completurile de recurs în interesul legii și trimitere preliminară și fac parte din judecătorii care asigură planificările de permanență, ceea ce implică atribuții suplimentare.

Or, această situație de excepție în care se află completurile de 5 judecători în materie penală, a căror continuitate este limitată de regula anualității (adică schimbarea continuă a judecătorilor, dar păstrarea spre soluționare a cauzelor din anii anteriori în care s-a început sau nu, cercetarea judecătorească), este de natură a afecta buna desfășurare a activității de judecată prin supraîncărcarea judecătorilor, durata de soluționare a cauzelor, precum și consecvența hotărârilor și, implicit, drepturile procesuale ale părților.

De asemenea, poate conduce la soluții neunitare și afecta cristalizarea unei practici coerente.

Așadar, se impune regândirea modului de funcționare a acestor formațiuni de judecată prin mandate consecutive pe o perioadă mai lungă de timp, astfel încât să fie respectate principiile de judecată și în același timp să fie asigurată buna desfășurare a activității judiciare.

3.3 Consolidarea statului magistratului-asistent și creșterea rolului acestuia în îndeplinirea actului de justiție. Recrutare și formare profesională eficiente.

De-a lungul istoriei Înaltei Curți de Casație și Justiție, indiferent de denumirea purtată (magistrat-asistent, judecător-asistent), un rol esențial în îndeplinirea rolului constituțional al Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și în îndeplinirea actului de justiție l-a deținut magistratul-asistent, parte a corpului judecătoresc¹⁷.

Încă de la reglementarea pentru prima dată a acestei profesii, categoria profesională a magistraților-asistenți a reprezentat un corp de elită în cadrul instanței supreme, cu o înaltă pregătire profesională recunoscută prin lege, girată de condițiile ce trebuiau a fi îndeplinite pentru numirea în funcție.

¹⁶ Art. 40 din Codul de procedură penală

¹⁷ Art. 6 din Legea nr. 144 din 19 decembrie 1925 pentru Curtea de Casație și Justiție, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 282 din 20 decembrie 1925: Pe lângă curtea de casație vor funcționa un număr de magistrați asistenți (...). Magistrații asistenți fac parte din ordinul judecătoresc.

Astfel, prin Legea nr. 144 din 19 decembrie 1925 pentru Curtea de Casație și Justiție erau reglementate condițiile de numire în această funcție, arătându-se că: *Nimeni nu va putea fi numit magistrat asistent de clasa II dacă nu are diploma de licențiat sau doctor în drept și dacă nu a ocupat funcțiunea de judecător de tribunal sau judecătorie, de procuror, sau un timp de cel puțin 2 ani pe aceea de supleant, substitut, ajutor de judecător, de greșier sau ajutor de greșea la o curte de apel.*

Făcând parte din corpul judecătoresc, magistrații-asistenți dețineau grad de consilier de curte de apel, președinte de tribunal sau judecător de tribunal în funcție de clasa deținută, promovarea realizându-se în condițiile prevăzute de lege pentru judecători: (...) iar în ce privește înaintarea lor pe loc și disciplina, li se vor aplica dispozițiile legii de organizare judecătorească corespunzătoare gradului ce-l au în magistratură¹⁸.

Prin Legea nr. 92 din 4 august 1992 pentru organizarea judecătorească și, ulterior, prin Legea nr. 56 din 9 iulie 1993 a Curții Supreme de Justiție, importanța, rolul și apartenența magistratului-asistent la corpul magistraților au fost reafirmate.

La acel moment, ca, de altfel, și în prezent, magistrații-asistenți se bucurau de stabilitate, iar condițiile pentru accesarea în funcție erau similare cu cele ale celorlalți magistrați, conform legii de organizare judecătorească. Astfel, magistrații-asistenți erau numiți dintre judecătorii sau procurorii cu o vechime în grad de cel puțin 4 ani¹⁹ sau dintre avocați, consilieri juridici și cadre didactice din învățământul universitar juridic.

De asemenea, erau recunoscute pentru magistrații-asistenți gradul și salarizarea unui judecător de curte de apel ori de președinte de tribunal și posibilitatea trecerii acestora în funcția de judecător²⁰.

Importanța și recunoașterea acestora au fost consacrate inclusiv prin reglementarea conform căreia magistrații-asistenți nu puteau fi urmăriți penal sau contravențional ori trimiși în judecată fără autorizarea președintelui Curții Supreme de Justiție, iar competența de judecare a cauzelor privind pe magistrații-asistenți aparținea instanței supreme.

În prezent, statutul și activitatea magistraților-asistenți sunt reglementate prin Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, respectiv prin Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, unde se arată că în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează magistrați-asistenți care se bucură de stabilitate.

De asemenea, este reglementat faptul că dispozițiile privind cariera, drepturile și îndatoririle judecătorilor și procurorilor, incompatibilitățile și

¹⁸ Art. 6 din Legea nr. 144 din 19 decembrie 1925 pentru Curtea de Casație și Justiție

¹⁹ Art. 37 din Legea nr. 56 din 9 iulie 1993 a Curții Supreme de Justiție

²⁰ Art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

interdicțiile acestora și formarea profesională continuă se aplică în mod corespunzător și magistraților-asistenți.

Revenind la activitatea magistratului-asistent și la funcțiunea acestuia în cadrul instanței supreme, chiar dacă prin reglementări succesive statutul său a fost mult șubrezit, încă de la reglementarea primară și până în prezent rolul acestuia în arhitectura judiciară a rămas același, și anume participarea la ședințele de judecată, participarea cu vot consultativ la deliberări și redactarea hotărârilor pronunțate, conform repartiției făcute de președintele completului. În plus, a fost reglementată procedura semnării minutelor de către acesta²¹.

Având în vedere aceste atribuții și necesitatea ca judecătorii instanței supreme să se concentreze exclusiv pe aspectele esențiale soluționării cauzelor, fără a fi deturnați prin activități administrative, premergătoare sau ulterioare ședinței de judecată, este necesar ca magistratul-asistent să preia o parte dintre aceste sarcini și îndatoriri (stabilirea măsurilor pentru primul termen de judecată, soluționarea unor cereri ale părților sau ale unor instituții care nu țin în sine de actul de justiție, stabilirea unor măsuri administrative pentru desfășurarea în bune condiții a ședințelor de judecată).

Or, îndeplinirea unor astfel de atribuții în contextul celor actuale, similare cu cele ale unui judecător, impune un înalt standard profesional ce trebuie pe de o parte, deținut și dezvoltat de magistratul-asistent, iar pe de altă parte, recunoscut acestuia.

În acest context, în care funcția de magistrat-asistent implică activități ce reproduc în mod direct competențele unui judecător (participare la ședințele de judecată, analiză juridică complexă, sinteza argumentelor expuse de părți, redactarea hotărârilor, coerență doctrinară și jurisprudențială a cauzelor și, cel mai important, participarea la deliberări prin vot, chiar dacă consultativ, și semnarea minutelor) și în condițiile în care activitatea sa este vitală pentru sprijinirea judecătorilor supremi în îndeplinirea justiției, este important să i se recunoască acestei categorii, pe cale legislativă, statutul de magistrat, ca reprezentând echivalentul unui judecător (de curte de apel).

Cu certitudine, un asemenea obiectiv trebuie să implice și existența unor exigențe și rigori profesionale de o înaltă calitate, respectiv consacrarea unui profil al magistratului-asistent bazat pe cunoștințe juridice solide, echivalente unui judecător și care să aibă la bază cunoașterea temeinică a legislației, raționament juridic consistent, capacitate superioară de analiză, comparație și sinteză, abilități excelente de redactare juridică, capacitatea de a lua decizii sub presiune, rezistență la stres, calitate personală, standarde etice și de integritate, deziderate ce pot fi

²¹ Art. 22 alin. (3) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară

atinse numai printr-o procedură de recrutare care să răspundă acestor nevoie și, ulterior, printr-o pregătire profesională continuă specifică acestei funcții.

Aceste standarde trebuie definitivate prin criterii adecvate, obiective, menite să evalueze cunoștințele și competențele corespunzătoare și să exprime aptitudinea de a exercita această funcție de onoare, demnitate și înaltă calificare profesională.

3.4 Comunicare publică. Transparență. Dialog intern

Actul de justiție, deși trebuie să promoveze respectarea și asigurarea statului de drept, a democrației și a drepturilor omului, trebuie să fie realizat pentru și în interesul oamenilor și al societății.

Pentru îndeplinirea acestui deziderat este esențial ca instanțele să pronunțe soluții drepte, care să repare pe cât posibil inechitățile aduse în atenția acestora. Această misiune a sistemului judiciar, inclusiv a instanței supreme, poate fi atinsă doar atunci când se vede și se percepe de către oameni că justiția a fost îndeplinită.

Or, această percepție presupune în primul rând procedură echitabilă și transparentă și în al doilea rând comunicare publică responsabilă și cooperare loială cu celelalte puteri ale statului.

Este firesc și în același timp unanim acceptat că un act de justiție nu poate mulțumi toate părțile din proces. De asemenea, pe lângă nemulțumiri, care uneori pot fi colective, adoptarea anumitor soluții de către instanțele judecătorești pot produce interes public, emoție puternică și chiar tulburări sociale.

Pentru ca aceste efecte să nu se răsfrângă asupra credibilității actului de justiție, puterea judecătorească trebuie să reacționeze în mod transparent, echidistant și să comunice atât cu destinatarii actului în sine, cât și cu societatea civilă, tocmai pentru ca soluția pronunțată și informațiile diseminate să nu fie denaturate, interpretate eronat sau chiar manipulate, iar „mesajul” transmis să fie perceput de opinia publică drept rațional și obiectiv, fără a putea fi distorsionat.

Acest mod de acțiune va consacra principiile respectului față de societate, transparenței, echilibrului și protejării independenței magistraților, asigurând un climat de încredere între justiție și cetățeni.

Pentru atingerea acestor scopuri, având în vedere că printre atribuțiile vicepreședintelui instanței supreme se află și coordonarea și conducerea Biroului de informare și relații publice, îmi propun ca actul de justiție să fie unul transparent. Consider că de esența acestui obiectiv este importanța furnizării motivelor care au stat la baza luării hotărârii și accesul la informații.

Prin urmare, în situații în care anumite hotărâri au impact asupra societății civile, producând un interes deosebit (vizează persoane publice sau politice, reprezintă cazuri mediatizate, afectează o plajă largă a populației sau diverse categorii sociale, produc nemulțumiri sau tulburări publice, au impact asupra

situației economice generale, impactează asupra unui interes general) sau când sunt dezlegate chestiuni de drept relevante, consider că se impune organizarea unor conferințe de presă sau emiterea unor comunicate de presă în care să fie expuse și explicate în mod clar, concis și pe înțelesul tuturor motivele care au stat la baza soluțiilor pronunțate.

Astfel de informații permit atât părților, cât opiniei publice să înțeleagă motivele și raționamentul care au fundamentat hotărârea pronunțată, preîntâmpinându-se riscul de a fi realizate interpretări trunchiate.

Neprezentarea rațiunii ce a stat la baza hotărârii poate alimenta speculații, situație de natură a afecta credibilitatea, transparența și independența actului de justiție.

Buna comunicare duce la încredere socială, comunicarea cu societatea, respectiv mass-media cu privire la chestiuni de interes public urmând a fi realizată de purtătorul de cuvânt al instanței, online prin intermediul site-ului instanței sau a rețelelor sociale, precum și prin intermediul emisiunilor televizate sau radio.

Facilitățile și avansul tehnologiei, respectiv continuarea digitalizării instanței sunt factori care contribuie în mod esențial la asigurarea standardului de transparență și deschidere a instanței.

Pentru realizarea acestui deziderat, instanțele trebuie să permită reprezentanților mass-media și, în același timp, să asigure condițiile necesare pentru ca aceștia să își îndeplinească rolul de informare a opiniei publice.

Procesul de comunicare trebuie să fie obiectiv, echidistant, proporțional, bazat pe încredere reciprocă și onestitate și să urmărească protejarea drepturilor recunoscute de legislația internă și internațională, respectiv dreptul la viață privată și de familie, dreptul la imagine, prezumpția de nevinovăție, demnitatea umană sau caracterul nepublic al fazei de urmărire penală.

Pe lângă încrederea în actul de justiție, transparența și comunicarea asigură garanția unui proces echitabil și, în final, legitimitatea puterii judecătorești.

Prin urmare, asigurarea unei comunicări corecte și transparente, precum și dezvoltarea dialogului cu societatea civilă trebuie să constituie priorități fundamentale pentru reconfirmarea și consolidarea încrederii publice în instanța supremă.

3.5 Consolidarea relațiilor de tradiție cu profesioniștii dreptului

Un rol esențial și de tradiție în protejarea independenței sistemului judiciar, componentă esențială a democrației și a statului de drept, îl au profesioniștii dreptului.

Atât teoreticienii, cum sunt profesorii universitari, autorii de carte sau absolvenții de drept, cât și cei care practică profesiile juridice (avocați, notari,

executori judecătorești, consilieri juridici) au responsabilitatea profesională de a susține și apăra independența sistemului judiciar.

Pentru a-și îndeplini în mod corespunzător îndatoririle și menirea, profesioniștii dreptului trebuie să beneficieze de un sistem judiciar independent și imparțial.

Or, acest aspect poate fi realizat doar prin crearea unei culturi a independenței judiciare care trebuie să includă, pe lângă deja existentele structuri instituționale, garanții constituționale sau proceduri jurisdicționale, și anumite mecanisme care să asigure crearea sau menținerea unor relații la nivel profesional între judecători pe de o parte, și ceilalți actori ai actului de justiție sau profesioniști ai dreptului, pe de altă parte.

În acest sens, la nivelul instanței supreme pot fi organizate diverse activități, seminarii, mese rotunde sau ședințe de lucru la care să fie invitați acești profesioniști tocmai pentru a fi consultați cu privire la problemele de drept esențiale și chestiunile care au generat practică neunitară.

Este adevărat că aceste consultări au loc și în prezent în procedura de asigurare a unei practici judiciare unitare. Astfel, cu ocazia întocmirii raportului preliminar asupra chestiunii de drept ce formează obiectul recursului în interesul legii sau trimiterii preliminare pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pot fi solicitate opinii ale unor specialiști recunoscuți.

Însă, această corespondență este una scrisă, cu un grad ridicat de formalism, care nu poate asigura o comunicare și un dialog efectiv asupra problemelor dezbătute.

De asemenea, cu ocazia înaintării acestor opinii, specialiștii consultați nu pot emite opinii și cu privire la alte chestiuni de drept actuale sau care au primit interpretări diferite și nici nu pot sesiza anumite aspecte pe care le apreciază esențiale în desfășurarea activității judiciare.

În cadrul descris anterior, acest timp de interacțiune asigură eficiență doar în ceea ce privește aspectul de drept supus dezbaterii și nu poate fi extinsă și asupra altor chestiuni (de drept substanțial, procedurale, administrative), situație care reprezintă un neajuns pentru consolidarea acestor relații de tradiție dintre instanța supremă și ceilalți profesioniști ai dreptului.

Prin urmare, reafirmarea valorilor tradiționale ale Înaltei Curți prin consolidarea relațiilor de colaborare cu celelalte profesii juridice și specialiști ai dreptului trebuie să constituie un obiectiv pentru conducere și, în același timp, o modalitate de protejare a independenței judiciare.

Pe de altă parte, această colaborare va consfinți misiunea comună care unește toate profesiile juridice, respectiv garantarea supremației legii și apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Secțiunea IV. Cuvânt de final

În contextul social actual în care justiția este supusă unor încercări de decredibilizare, denigrare și subminare a independenței sale, consider această candidatură drept o provocare pentru apărarea valorilor fundamentale care trebuie să se manifeste printr-o reziliență colectivă, o conduită ireproșabilă și o transparență sistemică a actului de justiție.

Cred cu tărie că reflecția asupra valorilor și principiilor care fundamentează ordinea juridică trebuie manifestată prin atitudine și acțiuni proactive, respectiv printr-un discernământ judiciar și nu doar prin exerciții și măsuri teoretice.

Pe lângă atribuțiile administrative, care caracterizează orice funcție managerială, în limitele competențelor specifice postului, consider că este necesar ca, alături de președinte, să reafirmăm misiunea și rolul instanței supreme.

Îmi propun ca mandatul de vicepreședinte să fie unul bazat pe sens, credibilitate și coerență managerială, astfel încât prin măsuri administrative și judiciare să fie asigurat un just echilibru între valorile constituționale, aplicarea legii și umanitate.

Obiectivele, măsurile și instrumentele propuse prin prezentul plan nu reprezintă dorințe proprii, ci constituie pârgii pentru întărirea capacității organizatorice a Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel încât să fie asigurat rolul stabilit prin legea fundamentală, acela de asigurare a coerenței dreptului intern, conformității acestuia cu dispozițiile normative europene și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Ca vicepreședinte, îmi asum misiunea de a acționa în interesul oamenilor și de îndeplini atribuțiile specifice funcției ținând seama de provocările și imperativele realității sociale actuale, prin asigurarea compatibilității acestora cu obiectivele președintelui instanței, astfel încât înfăptuirea justiției să constituie în continuare un pilon esențial al democrației și al statului de drept.

În final, vreau să asigur că îmi voi dedica toată puterea, experiența și priceperea pentru apărarea valorilor fundamentale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și asigurarea credibilității întregului sistem judiciar, astfel încât să fie oferit celorlalte instanțe și societății un reper stabil, într-un context în care echilibrul și încrederea publică sunt esențiale.